

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 58 - 95, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT. 24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

BS/157/2001

OPINIE O RZĄDOWYM PROJEKCIE USTAWY O PIT

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LISTOPAD 2001

W połowie listopada tego roku Sejm przyjął rządowy projekt nowelizacji ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. Najważniejsze zmiany w ustawie o PIT to: wprowadzenie 20-procentowego zryczałtowanego podatku od zysków z oszczędności ulokowanych na kontach bankowych, w obligacjach lub funduszach inwestycyjnych, zamrożenie na dwa lata progów podatkowych na poziomie obowiązującym w 2001 roku oraz likwidacja niektórych ulg podatkowych, w tym wielkiej ulgi budowlanej.

W listopadowym sondażu¹ zapytaliśmy ankietowanych, jak postrzegają społeczne koszty wprowadzenia zmian w ustawie o PIT, czy ich zdaniem zabieg ten będzie korzystny dla budżetu państwa i polskiej gospodarki.

Badanie opinii społecznej na temat projektowanych zmian w ustawie podatkowej przeprowadziliśmy w okresie trwających w mediach dyskusji nad rządowym projektem ustawy, ale przed wprowadzeniem poprawek przez Sejm.

Spośród zaakceptowanych przez Sejm zmian w ustawie o PIT ankietowani najkrytyczniej oceniają opodatkowanie odsetek od oszczędności. Warto jednak dodać, że wprawdzie w ocenie tego rozwiązania dezaprobata (29%) przeważa nad aprobatą (22%), jednak różnice wskazań nie są tak duże, jak można było się spodziewać po reakcjach mediów i banków na decyzję Sejmu w tej sprawie. Również w ocenie propozycji likwidacji ulgi budowlanej opinia społeczna jest podzielona, z niewielką przewagą akceptacji tego rozwiązania (28%) nad jego zdecydowaną krytyką (22%). Za najmniej uciążliwą dla społeczeństwa ankietowani uznali likwidację ulgi na zakup działki budowlanej (38%).

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (138) przeprowadzono w dniach 9-12 listopada 2001 roku na liczącej 968 osób reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłych mieszkańców Polski.

Ponad jedna czwarta badanych (27%) ocenia zamrożenie progów podatkowych jako rozwiązanie najmniej uciążliwe dla podatników, a tylko co dziewiąty (11%) jest zdania, że nie powinno się go wprowadzać w życie.

Największa grupa ankietowanych (36%) uznaje za społecznie szkodliwą, pojawiającą się wcześniej propozycję likwidacji wspólnego opodatkowania małżonków. Większy sprzeciw niż opodatkowanie odsetek od oszczędności, likwidacja ulgi budowlanej i zamrożenie progów podatkowych wywołałoby wprowadzenie takich rozwiązań, jak: likwidacja wspólnego opodatkowania rodzin niepełnych (np. samotnych matek z dziećmi), likwidacja ulgi remontowej oraz likwidacja odpisów kosztów leczenia w prywatnych placówkach opieki zdrowotnej.

Tabela 1

Ze względu na trudną sytuację finansową państwa rząd zaproponował zmiany w systemie podatkowym. Proszę z poniższej listy wybrać trzy z teoretycznie możliwych rozwiązań, które, Pana(i) zdaniem, są najmniej uciążliwe dla społeczeństwa oraz trzy rozwiązania, które, Pana(i) zdaniem, są najgorsze i zdecydowanie nie powinny być wprowadzone w życie.	Odpowiedzi respondentów wskazujących:	
	rozwiązania najmniej uciążliwe dla społeczeństwa	rozwiązania najgorsze, które nie powinny być wprowadzone w życie
	w procentach	
Zamrożenie progów podatkowych, czyli niepodnoszenie - mimo inflacji - progów dochodu, po przekroczeniu których płaci się wyższy podatek	27	11
Opodatkowanie odsetek od oszczędności ulokowanych w banku oraz zysków z papierów wartościowych	22	29
Likwidacja wspólnego opodatkowania małżonków	15	36
Likwidacja wspólnego opodatkowania rodzin niepełnych (np. samotnych matek z dziećmi)	4	32
Likwidacja ulgi budowlanej	28	22
Likwidacja ulgi remontowej	11	33
Likwidacja ulgi na zakup gruntu pod zabudowę	38	5
Likwidacja ulgi na zakup pomocy naukowych (np. komputerów, książek itp.)	21	18
Likwidacja odpisów kosztów leczenia w prywatnych przychodniach i ośrodkach	20	33
Trudno powiedzieć	27	20
Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondenci mogli wybrać trzy rozwiązania najmniej uciążliwe dla społeczeństwa i trzy rozwiązania najgorsze.		

Warto dodać, że znaczące odsetki badanych nie mają orientacji zarówno w ogólnej, jak i szczegółowej ocenie skutków proponowanych zmian. Ponad jedna czwarta (27%) nie potrafi powiedzieć, które z wymienionych rozwiązań podatkowych byłyby najmniej uciążliwe dla społeczeństwa, a jedna piąta (20%) - wskazać najgorszych rozwiązań, które nie powinny być wprowadzone w życie. Znacząca liczba ankietowanych nie potrafi ocenić, czy zamrożenie progów podatkowych będzie korzystne czy niekorzystne dla poszczególnych grup podatników (od 25% do 27% wskazań), budżetu państwa (27%) i polskiej gospodarki (33%). Co piąty respondent (19%) nie wie, jakie to będzie miało skutki dla niego samego.

Tabela 2

Jak Pan(i) sądzi, czy zamrożenie progów podatkowych do końca 2004 roku będzie korzystne czy też niekorzystne dla:	Będzie korzystne	Nie będzie miało znaczenia	Będzie niekorzystne	Trudno powiedzieć
	w procentach			
- ludzi takich jak Pan(i)	9	47	25	19
- ludzi osiągających wysokie dochody	19	16	40	25
- ludzi osiągających przeciętne dochody	7	32	34	27
- ludzi osiągających niskie dochody	9	35	31	25
- budżetu państwa	54	7	12	27
- gospodarki kraju	45	7	15	33

Blisko połowa badanych (47%) sądzi, że zamrożenie progów podatkowych do końca 2004 roku nie będzie miało znaczenia dla ludzi takich jak oni, a jedna czwarta (25%) ocenia, że będzie to niekorzystne. Twierdzą tak przede wszystkim osoby dobrze sytuowane (36%), a spośród grup zawodowych - przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji (43%). We wszystkich innych kategoriach społeczno-zawodowych przeważa opinia, że to rozwiązanie nie będzie miało dla nich większego znaczenia.

Ogólnie rzecz biorąc, w opinii dwóch piątych ankietowanych (40%) zamrożenie progów podatkowych na dwa lata będzie niekorzystne dla ludzi osiągających wysokie dochody, ale jedna piąta (19%) jest przeciwnego zdania. Co trzeci badany uważa, że

zamrożenie progów podatkowych będzie niekorzystne także dla podatników osiągających dochody przeciętne (34%) i niskie (31%). Mniej więcej takie same odsetki respondentów przewidują, że dla tych grup podatników nie będzie to miało znaczenia.

Ponad połowa Polaków (54%) ocenia, że zamrożenie progów podatkowych przyniesie korzyści budżetowi państwa, a ponad dwie piąte (45%) - że będzie również korzystne dla polskiej gospodarki.

Bardziej wyrobione są opinie na temat wprowadzenia podatku od zysków z oszczędności ulokowanych w bankach oraz zysków z papierów wartościowych. Większość ankietowanych sądzi, że jest to rozwiązanie korzystne dla ratowania budżetu państwa (69%) i gospodarki kraju (59%). Jednocześnie największe grupy respondentów są przekonane, że opodatkowanie odsetek od oszczędności dotknie wszystkich oszczędzających. Większość badanych sądzi, że rozwiązanie to będzie niekorzystne dla najzamożniejszych (65%) i osiągających przeciętne dochody (59%). W odniesieniu do osób o niskich dochodach opinie respondentów są podzielone: 41% ocenia, że dla tej kategorii obywateli nie będzie miało ono żadnego znaczenia, ale taki sam odsetek (41%) sądzi, że będzie równie niekorzystne jak dla pozostałych. Ponad dwie piąte badanych (45%) uważa, że to rozwiązanie będzie niekorzystne dla ludzi takich jak oni.

Tabela 3

Jak Pan(i) sądzi, czy wprowadzenie opodatkowania odsetek od oszczędności ulokowanych w banku oraz zysków z papierów wartościowych będzie korzystne czy też niekorzystne dla:	Będzie korzystne	Nie będzie miało znaczenia	Będzie niekorzystne	Trudno powiedzieć
	w procentach			
- ludzi takich jak Pan(i)	2	42	45	11
- ludzi osiągających wysokie dochody	6	15	65	14
- ludzi osiągających przeciętne dochody	2	23	59	16
- ludzi osiągających niskie dochody	3	41	41	15
- budżetu państwa	69	8	6	18
- gospodarki kraju	59	8	10	23

Polacy są przekonani, że zamrożenie progów podatkowych na dwa lata będzie niekorzystne dla wszystkich podatników, chociaż co trzeci badany zakłada, że dla osób o średnich i niskich dochodach nie będzie to miało znaczenia. Również opodatkowanie odsetek od oszczędności dotknie wszystkich oszczędzających, niezależnie od poziomu osiąganych dochodów. Jednocześnie większość ankietowanych sądzi, że wprowadzenie podatku od zysków z oszczędności będzie korzystne dla budżetu państwa i polskiej gospodarki. Ponad połowa Polaków ocenia też, że zamrożenie progów podatkowych przyniesie korzyści budżetowi państwa, a niespełna połowa uważa, że będzie to również korzystne dla gospodarki kraju.

Opinie badanych o likwidacji ulgi budowlanej są podzielone: ponad jedna czwarta (28%) sądzi, że jest to rozwiązanie najmniej uciążliwe dla społeczeństwa, a nieco mniejsza grupa (22%) ocenia je zdecydowanie negatywnie i uważa, że nie powinno być wprowadzone w życie.

Znaczna część Polaków nie potrafi ocenić rządowego projektu ustawy o PIT. Świadczą o tym odsetki osób niemających zdania na temat uciążliwości wprowadzenia w życie projektowanych zmian oraz odsetki tych, którzy nie wiedzą, jakie skutki dla podatników, budżetu państwa i gospodarki kraju będzie miało zamrożenie progów podatkowych i opodatkowanie odsetek od oszczędności.

Opracowała

Macieja FALKOWSKA

A N E K S

Tabela 1. Jak Pan(i) sady, czy zamrożenie progów podatkowych do końca 2004 roku będzie korzystne czy też niekorzystne dla ludzi takich jak Pan(i)?
1 - Będzie korzystne; 2 - Nie będzie miało znaczenia; 3 - Będzie niekorzystne

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	9	47	25	19	967
Płeć					
Mężczyźni	9	52	25	13	461
Kobiety	9	42	24	25	506
Wiek					
18-24 lat	6	46	27	21	150
25-34	10	55	16	19	173
35-44	9	49	24	18	183
45-54	10	41	34	15	204
55-64	9	53	22	17	96
65 lat i więcej	9	40	22	28	161
Miejsce zamieszkania					
Wies	6	52	16	26	356
Miasto do 20 tys.	10	49	27	14	101
20-100 tys.	14	36	34	16	203
101-500 tys.	7	42	34	17	182
501 tys. i więcej mieszk.	10	56	20	15	125
Wykształcenie					
Podstawowe	9	37	27	28	290
Zasadnicze zawodowe	10	50	17	23	276
Średnie	8	52	28	12	309
Wysze	9	53	30	9	91
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	5	41	43	10	59
Prac.umysł.niż.szczebla	7	53	29	11	90
Pracownicy fiz.-umysł.	8	60	21	11	78
Robotnicy wykwalifikowani	12	43	30	15	86
Robotnicy niewykwalifik.	11	35	23	31	35
Rolnicy	7	71	7	15	65
Pracujący na własny rach.	17	28	20	35	26
Bierni zawodowo					
Renciści	10	45	21	24	117
Emeryci	8	44	24	24	182
Uczniowie i studenci	5	43	25	27	80
Bezrobotni	13	43	24	19	103
Gospodynie domowe i inni	5	49	31	15	44
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	5	50	35	10	159
społce właścicieli	9	49	28	14	76
prywatnych i państwa	13	46	22	19	163
sekt. pryw. poza rolnict.	8	71	7	14	69
prywatnym gosp. rolnym					
Dochody na jedną osobę					
Do 275 zł	15	50	16	19	124
276-399	14	41	17	28	84
400-549	7	49	27	17	201
550-799	8	45	30	16	134
Powyżej 799 zł	9	48	27	16	175
Ocena własnych war. mater.					
Złe	12	45	23	21	334
Średnie	6	53	22	19	451
Dobre	11	36	36	18	182
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	5	33	32	30	70
Raz w tygodniu	9	48	22	20	476
1-2 razy w miesiącu	8	50	27	15	162
Kilka razy w roku	12	46	24	18	177
W ogóle nie uczestniczy	3	49	32	16	79
Poglądy polityczne					
Lewica	11	55	23	12	328
Centrum	8	45	28	19	247
Prawica	10	44	35	11	157
Trudno powiedzieć	7	40	17	36	234

Tabela 2. Jak Pan(i) sądzi, czy wprowadzenie opodatkowania odsetek od oszczędności ulokowanych w banku oraz zysków z papierów wartościowych będzie korzystne czy też niekorzystne dla ludzi takich jak Pan(i)? 1 - Będzie korzystne; 2 - Nie będzie miało znaczenia; 3 - Będzie niekorzystne

	1	2	3	(%) Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	2	42	45	11	968
Płeć					
Mężczyźni	2	43	47	8	462
Kobiety	2	40	44	14	506
Wiek					
18-24 lat	1	34	52	13	150
25-34	2	46	47	5	175
35-44	3	46	42	8	183
45-54	2	46	44	8	204
55-64	3	36	51	9	96
65 lat i więcej	0	35	41	24	161
Miejsce zamieszkania					
Wieś	2	48	35	15	356
Miasto do 20 tys.	2	40	52	5	101
20-100 tys.	1	40	49	10	205
101-500 tys.	3	41	47	9	182
501 tys. i więcej mieszk.	0	28	61	11	125
Wykształcenie					
Podstawowe	2	43	34	21	290
Zasadnicze zawodowe	2	44	44	10	277
Średnie	2	40	53	3	309
Wyższe	2	35	59	3	91
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	0	32	66	2	59
Prac. umysł. i fiz. - umysł.	0	47	49	4	90
Pracownicy fiz. - umysł.	3	45	49	3	78
Robotnicy wykwalifikowani	0	38	57	5	87
Robotnicy niewykwalifik.	0	58	31	11	35
Rolnicy	5	55	31	9	65
Pracujący na własny rach.	7	31	60	2	26
Bierni zawodowo					
Renciści	3	45	35	17	117
Emeryci	1	36	46	17	182
Uczniowie i studenci	1	28	52	18	80
Bezrobotni	3	39	43	14	103
Gospodynie domowe i inni	3	58	26	13	44
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	1	39	55	4	159
spółce właścicieli	0	45	49	6	76
prywatnych i państwa	1	41	55	3	164
sekt. prywat. poza rolnict.	1	41	55	3	164
prywatnym gosp. rolnym	7	54	30	8	69
Dochody na jedną osobę					
Do 275 zł	4	55	27	14	124
276-399	4	39	48	10	84
400-549	1	46	42	11	201
550-799	2	40	46	13	134
Powyżej 799 zł	1	34	60	5	176
Ocena własnych war. mater.					
Złe	2	47	37	13	334
Średnie	2	42	44	12	452
Dobre	2	29	63	6	182
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	2	29	45	24	70
Raz w tygodniu	2	39	47	11	476
1-2 razy w miesiącu	1	50	37	13	162
Kilka razy w roku	3	41	50	7	178
W ogóle nie uczestniczy	0	50	44	7	79
Poglądy polityczne					
Lewica	3	48	43	6	328
Centrum	2	42	48	8	248
Prawica	2	34	56	8	157
Trudno powiedzieć	0	38	39	23	234